

FOTO IGOR ZAPLATIL

Tožbe na tožbo, kreditov pa ni

Kriza v bančništvu Huda vlna pri vlaganju odškodninskih tožb državnih bančnikov zoper svoje predhodničke, ki jo je pravzaprav povzročila Banka Slovenije, vodi tudi k temu, da bančniki zaradi strahu pred kriminalizacijo svojega dela ne sprejemajo več odločitev, ki bi jih morali. Toženi že napovedujejo protitožbe.

**SUZANA KOS
URBAN ČERVEK**

Kako daleč je stvar prišla, kaže primer Nove KBM. Tam se vodstvo z Alešem Haucem na čelu ni ustavilo pri 23-milijonski tožbi zoper Matjaža Kovačiča in članico njegove uprave Manjo Skernišak, Hauc se je odločil tožiti tudi vsaj še pet domnevno soodgovornih za enake

sporne posle, prav tako za vsoto 23 milijonov evrov. Po neuradnih informacijah sindikata bančnih delavcev je tožena celo tajnica, ki ni odločala o ničemer, temveč je zgolj pripravljala kreditno dokumentacijo.

Zdi se, da stroški banke zaradi teh tožb ne bodo ostali pri 340 ti-

sočakih, kolikor je NKBM lani po lastnih navedbah porabila za sodne takse in odvetniške honorarje. Nekateri v hiši so zgroženi zaradi zapravljanja denarja, medtem ko zaposlene odpuščajo. Po njihovih besedah je banka samo za tožbo proti nekdanji upravi plačala 141 tisoč evrov sodnih stroškov in 127 tisoč evrov nagrad odvetnikom. Če jo izgubijo, pa bo treba prišteti še dvakrat po 61 tisočakov stroškov, ki sta jih prijavila odvetnika toženih članov uprave.

Tožbo zoper nekdanje vodilne uslužbenca za iste primere kreditov je vodstvo NKBM po navedbah naših virov razdelilo na tri dele. Za vse skupaj je banka odštela 150 tisoč evrov sodnih taks in 127 tisoč evrov stroškov za odvetnike. Poleg tega so odvetniki toženih prijavili povprečno 40 tisoč evrov za vsako od treh tožb, torej 120 tisoč za enega od osmih toženih ali 960 tisoč evrov za vse. To je znesek, ki bi ga morala ban-

ka plačati, če bi tožbe izgubila. V primeru neuspeha na sodišču bi morala torej NKBM nositi za skupno 1,6 milijona evrov stroškov.

»Toda stroškov je še mnogo mnogo več. Samo za revizijsko poročilo družbi PWC, ki je podlaga za tožbo, smo odšteli 400 tisoč evrov, ob tem je še kopica drugih revizij, pravnih mnenj in podobno,« pravijo zaposleni, ki se zaradi »psihozo« v hiši in strahu pred izgubo službe nočejo izpostaviti z imeni. Sprašujejo pa, kdo bo odgovarjal za metanje denarja skozi okno. Po nekaterih informacijah sicer bivši zaposleni in nekdanji mali delničarji pripravljajo protitožbe zoper sedanjo upravo, ker zapravlja za tožbe in ker se ni uprla razlastitvi njihovih delnic v podjetju.

V NKBM natančnejših številskih sodnih stroškov nočejo razkriti. »Potrdimo lahko le skupni znesek odškodninskih tožb, ki jih je Nova KBM vložila na osnovi poročila forenzične revizije preteklega poslovanja, to je približno 46 milijonov evrov. Posameznih primerov, ki so še v teku, namreč ne komentiramo,« so nam sporočili.

Prav tako nismo izvedeli njihove ocene, kolikšni bodo stroški s tožbami, če te izgubijo. Vendar v svojem odgovoru posredno priznavajo, da se za tožbe odločajo na podlagi navodil centralne banke: »Nova KBM vlaga odškodninske tožbe z namenom, da se škoda, ki ji je bila povzročena, povrne v čim večji meri. K temu nas navsezadnje zavezuje tudi lanska odredba Banke Slovenije, ki uprave in nadzorne svete bank, prejemnic državne pomoči, zavezuje k dosledni uporabi pravnih sredstev, če njihove pristojne službe zaznajo škodno ravnanje. Pri tem poudarjamo, da pred vložitvijo odškodninske tožbe podrobno preučimo možnosti za uspešnost tožbe in njeno ekonomsko upravičenost.«

Kovačič: Uporabil bom vsa pravna sredstva

Obravnavam v odškodninski tožbi je na mariborskem okrožnem sodišču na željo banke zaprta za javnost. »Ko bo zadeva končana, in prepričan sem, da se bo končala v korist vseh toženih, torej uprave in kreditnega odbora, bom uporabil vsa pravna sredstva, da dobim svoje zadoščenje,« napoveduje Matjaž Kovačič, nekdanji predsednik uprave NKBM. Na naše vprašanje, ali torej napoveduje kazenske ovadbe in odškodninske tožbe proti tistim, ki so ga tožili, pa je odvrnil: »Mislim, da je moje

stališče povsem jasno.«

Tudi na NLB vlaganje tožb pojasnjujejo z zavezami iz odredbe centralne banke, izdane konec minulega leta, s katero je uprave in nadzorne svete bank, ki so prejele državno pomoč, izrecno napotila k dosledni uporabi pravnih sredstev, če ugotovijo škodna ravnanja. »Od bank nismo zahtevali odškodninskih postopkov za vsako ceno, pač pa ukrepanje v primerih, kjer je to pravno mogoče,« pa poudarjajo pri Banki Slovenije. V konkretno presojo dejanskega stanja posameznega primera in s tem povezano verjetnost uspeha v pravi se sicer ne bodo spuščali.

Obtožbe zoper Banko Slovenije

»Žal smo v Sloveniji v situaciji, ko si bankirji, predvsem bankirji v državnih bankah, enostavno ne upajo opraviti nalog, ki jih lahko opravijo bankirji pri drugih bankah,« ugotavlja guverner Boštjan Jazbec. Razlog je po njegovem velika verjetnost, »da bo kakršnakoli odločitev državnega bankirja v trenutku izredno politizirana in kriminalizirana.«

Po mnenju sogovornika, ki ne želi biti imenovan, Banka Slovenije sama generira strah, ki ga omenja guverner. Dejansko namreč ali sama sproža postopke proti bankirjem (primer Gorenjske banke) ali pa to zahteva od novih uprav. »Kar pomeni, da je v glavnem sama promotor inkvizicije, zdaj pa guverner tarna nad njenimi posledicami. Uprave bank ravna tako, ker so jim postavili takšna pravila igre,« dodaja poznavalec dogajanja v bančnem sistemu. Po njegovem verjetno še nikoli ni bilo lažje biti bančnik, saj so se pravila, kaj je tvegano in kaj ne, natančno oblikovala v stresnih testih. Toda dejstvo je, da zelo malo podjetij izpolnjuje stroga nova pravila. Zato tudi ni in ne bo posojil. Prave posledice takšnega ravnanja bodo po sogovornikovih napovedih šele prišle, saj se okolje počasi zaveda stanja, vzrokov pa očitno še ne.

Ekonomist Veljko Bole opozarja, da pri kreditiranju gospodarstva, potem ko je šlo v banke prek dokapitalizacij skupaj s poroštvi skoraj šest milijard evrov, ni niti kozmetičnih sprememb. Čas je, da banke začnejo opravljati svojo vlogo, torej financirati gospodarstvo. Če centralna in poslovne banke pojasnjujejo, da je vzrok

za nekreditiranje gospodarstva v njegovi zadolženosti, velikem deležu slabih kreditov in majhnem obsegu zavarovanj, se postavlja vprašanje, zakaj peša tudi kreditiranje prebivalstva; Slovenci smo namreč med najmanj zadolženi v evrskem območju.

»Razmere so najslabše, odkar smo neodvisni,« je pesimističen poslovni finančnik Jožko Peterlin. Ugotavlja, da so bančni dopisi prevečkrat »prazni« oziroma politični. Bančniki na vprašanja včasih odgovorijo, pa nič ne povedo, kar je po njegovem bodisi izogibanje odgovornosti ali pa posledica neznanja. Centralna banka je leta mižala oziroma ni bila sposobna oceniti stanja v bankah, čeprav ima podatke vedno na voljo. Nekatere aktualne aktivnosti Banke Slovenije pa so, po Peterlinovem mnenju predvsem dramski vložki, da bi popravila vtis o instituciji.

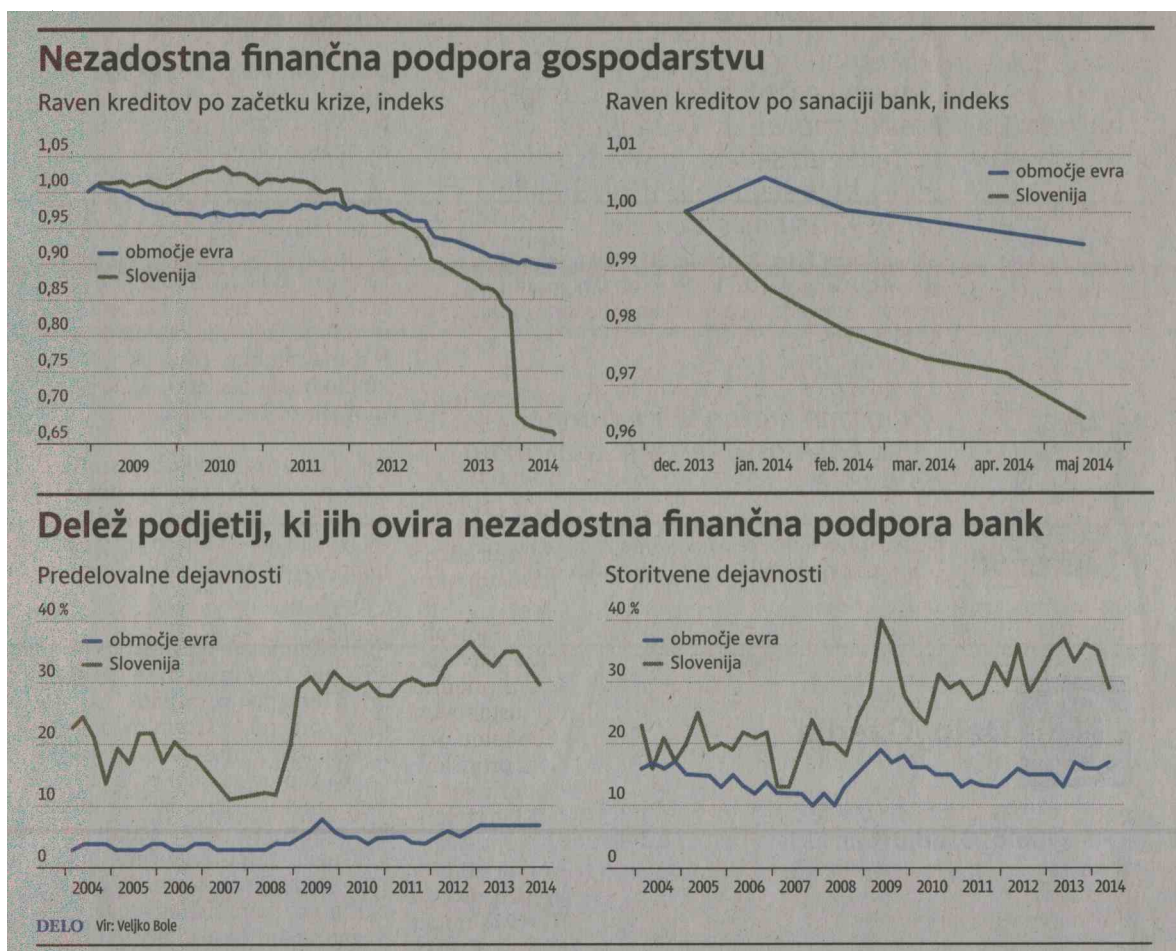
Krivi mediji in politika?

Največja rakava rana in ključni razlog za aktualne razmere v državi je po prevladujočem javnem mnenju gospodarski kriminal. Najverjetneje pa bo v resnici držalo, meni eden naših sogovornikov, da večina izgub izvira iz napačnih poslovnih odločitev velikega števila gospodarskih subjektov ter bank (brez namena oškodovanja, pridobivanja koristi ali zlorab), morda še več iz zgrešene ekonomske politike in slabih odločitev politike, ki ni zaznala ali znala omejiti napačnih trendov in je za zaščito svojih, najbrž niti ne zavestno slabih odločitev ustvarila okolje, v katerem se slabe poslovne odločitve, ki se bodo vedno dogajale, kriminalizira.

suzana.kos@delo.si
urban.cervek@delo.si

12

odstotkov: za toliko so letos na letni ravni upadla posojila podjetjem

»Žal smo v situaciji, ko si bankirji, predvsem v državnih bankah, enostavno ne upajo opraviti nalog, ki jih lahko opravijo bankirji pri drugih bankah.«

BOŠTJAN JAZBEC

»Nekatere aktualne aktivnosti Banke Slovenije so dramski vložki, da bi popravila vtis o instituciji.«

JOŽKO PETERLIN